

Recenzii

ELENA CUZA. DOAMNA UNIRII. 1825-1909
COMPLEXUL MUZEAL JUDEȚEAN NEAMȚ, EDITURA
CONSTANTIN MATASĂ, PIATRA NEAMȚ, 2019, EDITORI;
MIHAELA CRISTINA VERZEA, CIPRIAN-DORIN NICOLA, 110P.

De ce o expoziție și un album despre Elena Cuza la Piatra Neamț, se poate întreba cititorul acestei recenzii, așa cum m-am întrebat și eu atunci când am început să citesc albumul *Elena Cuza. Doamna Unirii, 1825-1909*.

Elena Cuza, de la a cărei dispariție se împlinesc în acest an 110 ani, și-a petrecut ultimii ani din lunga și trista ei viață la Piatra Neamț, între 1899-1901 și 1904 -1909.

Doamna Elena Cuza, o ființă discretă, aflată în umbra ilustrului său soț, Alexandru Ioan Cuza, a fost o personalitate aparte, un spirit caritabil, care s-a bucurat de iubirea românilor de rând, dar și a capetelor încoronate europene, inclusiv a familiei regale române.

Ea a rămas în memoria colectivă ca fiind o ființă luminoasă, doamna Unirii. În prima parte, lucrarea cuprinde câteva articole privitoare la viața și activitatea Elenei Cuza, informații atât de necesare pentru a înțelege personalitatea acesteia, traseul său alături de domnitorul Unirii, Alexandru Ioan Cuza, dar și modul în care a fost percepută de contemporani și rememorată de către urmași.

Regele Carol I o prețuia și, din lectura albumului, aflăm istoria singurei vizite făcute de Elena Cuza la castelul Peleş din Sinaia, la invitația regelui Carol I și a reginei Elisabeta. Vizita s-a desfășurat la 28 august/9 septembrie 1886, Elena Cuza luând dejunul cu familia regală, invitați fiind și Vasile Alecsandri și Theodor Rosetti-Solescu, fratele său, devenit președinte al Consiliului de Miniștri doi ani mai târziu; apoi i-a fost prezentat castelul, iar vizita s-a încheiat cu un ceai. Un document puțin cunoscut și extrem de interesant a fost introdus în album, interviul realizat de către Vespasian Pella cu Elena Cuza. Ziaristul a vizitat-o la Piatra Neamț, în anul 1909, a consemnat evenimentele istorice trăite de Doamna Unirii, iar apoi, jurnalistul a publicat o broșură cu titlul *Convorbiri cu M.S. Doamna Elena Cuza. Cum a fost întronat și detronat Cuza. Rolul domnului Dimitrie A. Sturdza. Împroprietărirea țăranilor, cauzele detronării*.

Curatorii expoziției au reunit, la Piatra Neamț, cele mai importante și frumoase piese ce i-au aparținut Elenei Cuza: piese de mobilier - tronul doamnei Elena Cuza, la secretaire-ul stil Ludovic al XV-lea atribuit acesteia; obiecte personale - un portofel, trusa sa de scris, un lornion, un evantai, sigiliile folosite în timpul vieții, un condei de aur și chihlimbar, caseta sa de călătorie, o brățară, dar și

o besactea (cutie cu obiecte de înfrumusețare); piese de vestimentație - o manșetă cu inițialele sale „H.C.”, voalul de doliu și portretul acesteia de Theodor Aman în anul 1863. Pe lângă obiectele Elenei Cuza, au fost expuse și sunt prezente în catalog câteva obiecte ce i-au aparținut lui Alexandru Ioan Cuza, cum ar fi verigheta gravată „Hélène Rosetti, avril 30:1844”, mărturie a căsătoriei lor. Alături de minunate obiecte din colecțiile mai multor muzee, albumul adună și câteva scrisori ale Elenei Cuza, cărți cu dedicație, dar și acte ale Azilului Elena Doamna, înființat și patronat de către principesă.

Albumul expoziției *Elena Cuza. Doamna Unirii, 1825-1909* reface, cu ajutorul pieselor aflate în patrimoniul muzeelor din întreaga țară, istoriile Elenei Cuza: căsătoria și viața alături de Alexandru Ioan Cuza, Unirea Principatelor, exilul și durerea despărțirii, realizarea sa de suflet Azilul Elena Doamna, și lupta pentru păstrarea memoriei celui ce i-a fost soț și domnitorul Unirii.

Expoziția *Elena Cuza. Doamna Unirii, 1825-1909* și albumul acesteia sunt rodul colaborării între Muzeul de Istorie și Arheologie Piatra-Neamț, Muzeul Național de Istorie a României, Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, Muzeul Municipiului București, Muzeul Național Peleş, Muzeul Național Cotroceni, Muzeul Bucovinei, Suceava, Muzeul Național al Literaturii Române, Iași, Muzeul de Istorie „Paul Păltânea”, Galați, Muzeul Județean „Ștefan cel Mare”, Vaslui, Complexul Muzeal „Iulian Antonescu”, Bacău, Serviciul Județean Neamț al Arhivelor Naționale.

Cristina Păiușan-Nuică